

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta 120—
za četrtri leta 60—
za en mesec 20—
Za inozemstvo ocelotelo K 420—
Sobotna izdaja:
za celo leto 40—
za inozemstvo 55—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna poltversta (30 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po 3 6—
poslana itd. . . po 3 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 9/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in četrta po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ročopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bozn.-necr. 7563.

Ivan Mazovec:

„Slovenački jezik.“

I.

V belgrajski »Samoupravi« z dne 16. marca 1921, št. 60, razpravlja dr. Momčilo Ivanič o slovenskem jeziku. Ker ta članek značilno osvetljuje oni »mentalitet« nekaterih srbskih in srbijanskih krogov, ki nam bo pri konsolidaciji naše mlade države napravil še mnogo preglavic, ne bo odveč, če se z njim nekoliko natančneje pobavimo.

V prvotnem vladinem načrtu, poroča dr. Ivanič, je bilo za dotični paragraf v ustavi poleg srbsko-hrvatskega jezika omenjeno tudi — slovensko narečje, ki mu je bila priznana pravica in značaj »službenosti«. Toda ustavni odbor je po daljši debati sprejel novo redakcijo in tako smo dobili naenkrat slovenski — jezik. V ustavi se govori o enem enotnem narodu Srbov, Hrvatov in Slovencev, a glejte, ista ustava govori o dveh jezikih, o srbsko-hrvatskem in o slovenskem. V tem vidi dr. Ivanič veliko nelogičnost, ki utegne postati nevarna tudi našemu edinstvu, ker se v sami ustavi ugotavlja neki dualizem.

S tem sklepom ustavnega odbora se po dr. Ivaničevem mnenju ponavlja ona zgodovinska napaka, ki sta jo zagrešila Prešeren in Kopitar v časih ilirizma. Takrat so namreč Hrvatje z Ljudevitom Gajem na čelu sprejeli srbsko štokavsko narečje za svoj književni jezik in tudi Slovenci so bili pripravljeni isto storiti, da ni na nesrečo učenjaka Kopitarja zmagal — avstrijski politik Kopitar. Pod Kopitarjevim vplivom veliki slovenski pesnik Prešeren »ni hotel pisati v štokavskem srbskem narečju, marveč si je usvojil svoje materno slovensko narečje: tako se je v škodo narodnega edinstva, ki bi se najprej lahko dokumentiralo v edinstvu jezika in književnosti, torej na duševnem polju, stvorila posebna slovenska književnost v posebnem slovenskem narečju.«

Kakor na eni strani dr. Ivanič ceni nesmrtno zaslug Kopitarjeve, ki si jih pridobil za srbski jezik s svojim vplivom na Vuka Stefanovića Karadžića, tako po drugi strani zopet trdi o njem, da je bil »zaslepljen in nerazumljiv, ozkosrčen politik«, ki je pisal Hrvatom, potem ko so opustili svoj in sprejeli srbski za svoj književni jezik, da bi bili boljše storili, da so sprejeli nemški ali madžarski jezik, — če so že enkrat opustili svoj in sprejeli — tujinski jezik.

V dobrem namenu sicer, vendar pa vsled popolnega neznanja je tudi ustavni

odbor pokazal isto »šovinistično in slepo ljubezen za — slovenski jezik, kot pred toliko leti Jernej Kopitar«. Kopitarju sicer lahko deloma odpustimo, ker ni bil dalekoviden, toda sedanjemu ustavnemu odboru se pa nikakor ne more oprostiti. To bo pa imelo tudi usodne posledice za Slovence. V času ilirizma je pisal Ljudevit Gaj, da bi čakavsko-hrvatska književnost, ki bi jo čitalo kakih 800 tisoč hrvatskih ča-kavcev, ne imela nobene bodočnosti, medtem ko bi spojeni s Srbi tvorili narod, ki šteje milijone. Vseh Slovencev je danes kvečjemu poldrug milijon in za samo »to pest življa« se hoče nadaljevati posebna slovenska književnost v posebnem slovenskem narečju, medtem ko bi Slovenci, če bi sprejeli srbsko-štokavsko narečje, imeli za svoje duševne tvorene cel veliki narod za seboj.

In taka odredba se sprejema v ustavo danes, ko smo že dober četrt stoletja popolnoma na jasnem, kako stvari stoji. Jernej Kopitar ni vedel in takrat tudi ni mogel vedeti vsega tega, toda največja avtoriteta v teh stvareh, naš Vatroslav

Jagić, je že leta 1895. v svojem »Archiv«-u izrekel sledeče mnenje: »Ni v novjšem jezikovnem razvoju, pa tudi v najstarejših jezikovnih fazah se nikakor ne dá potegniti jasna meja med srbsko-hrvatskim in slovenskim na eni — in med srbsko-hrvatskim in bolgarskim jezikom na drugi strani, temveč eno narečje se polagoma preliva v drugega.

Ta sklep ustavnega odbora o posebnem slovenskem jeziku je potemtakem velika nevarnost za naše narodno edinstvo, z znanstvenega stališča pa prava nezmisel. Če ustavni odbor ne bi sam revidiral tega sklepa, ga pa mora na vsak način revidirati ustavotvorna skupščina, ker nikakor ne gre, da bi sprejela ustavo, ki naj bi svečano proglasila narodno edinstvo, v bistvu pa vsebovala nevarno klico baš proti temu edinstvu. — Te misli torej izraža dr. Momčilo Ivanič v svojem »Slovenački jezik« naslovljenem članku v »Samoupravi«. Treba bo vsekako, da si posamezna izvajanja dr. Ivaniča nekoliko natančneje ogledamo v prihodnjem članku.

Pustolovstvo ekscesarja Karola.

Karol Habsburg prišel v Budimpešto čez Avstrijo. — Njegov pomagač Teleky. — Karol se še vedno nahaja v Sobotici. — Švica se brani povratka Karola. — Ententa zahteva, da Karol odpotuje v Spanijo. — Avstrijski glasovi o puču.

LDU Dunaj, 30. marca. (Dun. KU) Dunajsko časopisje izraža svoje zadovoljstvo, ker se je ponosno pustolovsko podjetje bivšega kralja Karla, pri čemer poudarja neresnost ponorečnega restavracijskega poizkusa. »Neue Freie Presse« piše, da more samo kralj, ki ga pozove ves narod svečano na prestol nazaj, zavzeti stalno svoje mesto. Najskrajnejši prijatelji monarhistične restavracije na Mažarskem morejo obžalovati taktiko bivšega kralja Karla, ki ima v sebi značaj revolucije. Pustolovščina je imela žalosten konec. »Neues Wiener Tagblatt« piše, da razkralj Karel v pregnanstvu očitno ni imel sreče, da bi dobil izkušene in razsodne svetlovalce, ki bi mu predložili brezuspešnosti in nevarnosti takega podjetja. List opozarja na izjave, ki so jih proti povratku Karla podali aliranci, kakor tudi na sklep male entente, da je v gotovih razmerah pripravljena, povratek Habsburžanov preprečiti tudi s silo. Avstrija in njena državna vlada nista udeleženi pri budimpeštanski uprizoritvi ter želita ostati neprizadeta gledalca, ki nečeta nositi nobenih posledic. »Deutsches Volksblatt« piše, da nima Avstrija nikakor namena, kakorkoli se vmešavati v mažarske razmere, vendar pa se mora preprečiti vpliv in vmešavanje v njene državne in politične razmere. »Reichspost« sodi, da je imel nenadni povratek razkralja Karla namen, ovrči dokazovanje mažarske stranke malih poljedelcev, ki razglašajo vladarske pravice za razveljavljene, ker biva razkralj Karel nad leto dni v inozemstvu. Poizkus razkralja Karla vsekakor dokazuje, da se noče prostovoljno odreči izvrševanju vladarskih pravic, temveč da hoče nasprotno izvrševati zvesto svoje dolžnosti. Nadalje pravi, da je bila njegova odsolnost iz Budimpešte izsiljena od drugih činiteljev. Sprito nevarnosti, ki grozi Mažarski potom restavracije, pa

je razkralj Karel opustil misel na prevzete vlade. »Arbeiter-Zeitung« imenuje povratek Karla predrzno pustolovščino. Sploh pa je izid pustolovščine dokaz, da monarhistično gibanje na Mažarskem ni tako močno, kakor so trdili legitimisti. Nadaljevanje pustolovščine bi tudi na Mažarskem dovedlo do državljanske vojske. List opozarja na to, da bo avstrijsko delavstvo zatrla vsak najmanjši poizkus monarhistične restavracije, kakor tudi vsako podjetje proti republikli.

LDU Dunaj, 30. marca. (Dun. KU) O nenadnem prihodu razkralja Karla v Budimpešto, poročajo listi, da je Karel pozval državnega upravitelja Horthyja, naj mu preda oblast, naka mu je Horthy odvrnil, da zahteva nekaj nemogočega. Svojo oblast, je rekel Horthy, je prevzel od naroda, vsled česar jo more vrniti samo narodu. Ako se postavi na izbiro med kraljem in ljudstvom, se mora odločiti za narod. Kralj Karel mora počakati, da odloči o tem parlament. Razkralj se je dolgo časa posvetoval z majorjem Bronayem in nadporočnikom Heyasem, ki sta mu oba svetovala, naj zapusti deželo čimprej, ker more njegova prisotnost povzročiti Mažarski največje nevarnosti. Karla so te vesti zelo potlele ter je izrazil svojo globoko razočaranje, ker je pričakoval, da ga bodo Mažari viharno in svečano sprejeli. V zvezi s prihodom Karla na Mažarsko je vlada odredila aretacije legitimističnega voditelja bivšega notranjega ministra Benickega

in predsednika »Društva vzbujajoče se Mažarske« Szemerecsanya. Aretirani je menda tudi bivši budimpeštanski mestni poveljnik Lukasz. Na večerjšnji seji je stranka malih poljedelcev sklenila, uvesti energično akcijo proti povratku razkralja Karla na mažarska tla ter stopiti v najstrožjo opozicijo proti vladi Telekyja.

LDU Dunaj, 30. marca. (Dun. KU) Kakor poročajo listi, so v političnih krogih mnenja, da je razkralj Karol potoval pod napačnim imenom preko Tirolske in južnih krajev Avstrije na Mažarsko. Medtem ko poročajo vse druge vesti, da se Karel nahaja v Mažarski Sobotici, javlja »Neue freie Presse«, da je brčkone na prošnjo mažarske vlade odpotoval pod španskim varstvom iz Mažarske in da se nahaja na potu v Spanijo.

LDU Dunaj, 30. marca. (Dun. KU) Kakor poročajo listi, je razkralj Karel med razgovorom z državnim upraviteljem Horthyjem ponovno izjavil, da ne bo zapustil Budimpešte, kakor tudi ne Mažarske. Nikakor pa ni mogel ostati nesprejemljiv napram preprečevalnim besedam častnikov, ki so mu svetovali, naj zapusti Mažarsko. Po odhodu iz Budimpešte se je v Mažarski Sobotici zopet nastanil v palači škofa Mikeša, ki je od orožnikov močno zavarovana. Garnizija v Sobotici je baje prisegla Karlu zvestobo. Kakor poroča neka tukajšnja korespondenca, bosta v prihodnjih dneh vladi v Pragi in Belgradu podvezli diplomatične korake, da opomnita mažarsko vlado, da mora Karol takoj zapustiti mažarsko ozemlje, ako se do tedaj to ne bo že zgodilo.

LDU Dunaj, 30. marca. (Dun. KU) Napram sotrudniku »Neue Freie Presse« je izjavil selcijski šef Schager, da je prejel na veliko-nočno nedeljo poročilo, da je Karel Habsburški že v petek zvečer došel na Dunaj ter se v soboto zjutraj odpeljal z avtomobilom v Sobotico. Poročilo ni verjel, četudi so se mu poročale posameznosti, ki so bile na videz verjetne. O resničnosti tega poročila je dvomil, ker je bil doslej Karel napram vsem svetom h kakemu pustolovskemu povratku nepristopen in ker je stal vedno na stališču, da je treba čakati na razvoj dogodkov. Radi tega more le smatrati, da mu je vsekakor ponudil svojo pomoč polkovnik Lehar in da se je Karlu slikal položaj tako, kakor da bi večina Mažarov upala na red le po povratku legitimnega kralja.

LDU Dunaj, 30. marca. (Dun. KU) Korespondenca Herzog poroča, da je avstrijska vlada ojačila obmejno sražo proti Mažarski z orožniškimi oddelki iz Nižje Avstrijske in Štajerske.

LDU Budimpešta, 29. marca. (MKU) V Budimpešti bivajoči člani stranke malih poljedelcev so danes zvečer sklenili, da bodo zahtevali, naj se v svrhu razgovora o nujnih političnih vprašanjih skliče narodna skupščina. Tozadevni predlog bo jutri izročen. Posvetovanja se je udeležil tudi pravosodni minister, ki je

LISTEK.

Literarna pisma.

(Od našega inozemskega poročevalca.)

Pariz, 15. marca 1921.

Madžarski jezuit p. pl. Bangha je nedavno v dunajskem tedniku »Das Neue Reich« (23. št.) po pravici bičal nerodnost in brezbriznost katoličanov, da bi svoji literaturi vsaj med seboj odprli pota in jo postavili na svečnik. Ako kak judovski znanstvenik ali liberalen pisatelj izda kako delo, se somišljeniki takoj potrudijo, da ga razglašajo širom sveta in da se prevede v vse mogoče jezike. »Kdo pa skrbi za to — piše p. Bangha — da dobe katoliška znanstvena dela, katoliška beletristika, o kateri domači nasprotniki namenoma molče ali pa jo skušajo pokopati z omalovažujočo ali drugače krivično kritiko, tisto priznanje, tisto pozornost, ki bi jo zaslužila? Če prideta skupaj dva izobražena katoličana različnih dežel in si pripovedujeta o literarnih znamenitostih vsak svoje lastne dežele, tedaj gledata zažudeno nad stvarmi, o katerih sta tako malo vedela kakor o kakem otoku v Južnem morju. V tem pa čeblija o kakem Einsteinu in Bergsonu vrabej na strehah.« Te besede so le presrečne in da takoj začnemo s poboljšanjem, poročam v naslednjem o dveh znamenitih leposlovnih delih katoliškega izvora.

Prvo delo je spisal pariški vseučiliški

profesor Louis Bertrand, arheološki strokovnjak in specialist za starokrščansko severnoafriško kulturno in cerkveno zgodovino, tisti Bertrand, ki je postavil temelj svoji znanstveni slavi v življenjepisu sv. Avguština, ki je do danes doživel devetdeset izdaj. Knjiga nosi naslov »Sanguis Martyrum« in se vrši v starokrščanski dobi v Severni Afriki. Junak romana je Cecilij Natalis, potomec numidijskih kraljev, posestnik bajnega bogastva in — kakor njegov prijatelj, sveti škof in mučenec Ciprijan Kartski — bivši advokat. Natalis je kristjan, toda kakor se njegov pisatelj Ciprijan ob nekem obisku na svojo največjo žalost prepriča — omahljiv kristjan, ki se mu je »prva ljubezen« močno ohladila. In vendar polaga sveti škof ravno nanj svoje nade. Bliža se ura, ko bodo morali pogovarjati krščanske občine, škofje in visokostojeci laiki neustrašeno stopiti v ospredje, smelo kljubovati nevarnosti in dati v pričevanju za Kristusa svoje življenje. Teklo je 258. leto, ko se je začelo valerijansko preganjanje kristjanov v severni Afriki. Ciprijan ni nikak pretiran gorečinež in nepremišljen prenapetež. Nasprotno. Med dečijskim preganjanjem se je previdno skrival, dočim so iz vrst navadnega ljudstva hitele cele trume v mučeništvo; takrat je pač bilo potrebno, da se škofje ohranijo občinam. Sedaj je pa Ciprijan spoznal, da je prišel trenutek tudi za škofe in druge odličnjake, da pred celim svetom izpovedo svojo vero. Svetnik ve, da se bo njegova usoda kmalu dopolnila. Toda na svojega prijatelja ne opazi te odločnosti.

Le-ta je mnenja, da bo mogel s previdnim izogibanjem, z izkoriščanjem svojih mnogovrstnih zvez in z raznimi kompromisi krščanski stvari bolje služiti. Tudi ga skrbi usoda svoje hčere Bircile — deteta grešne ljubezni — da omahuje semintja, dočim se njegovo srce z lahkoto odtrga od bogastva in vžitkov. Toda končno zmaga v njem spoznanje, da ima Ciprijan prav. Ko pade glava njegovega prijatelja pod rabljevim mečem in najdejo bežeči kristjani v njegovi hiši zavetje, tedaj obtožijo tudi njega kot kristjana in ga obsodijo na prisilno delo v rudniku, iz katerih je bil doslej kot najemnik žepal neizmerno bogastvo. Neka dne zalotijo njega in druge kristjane, v jami, ko ravno opravljajo službo božjo. To smatrajo za upor in jih obsodijo na smrt. Cecilij Natalis je prvi, čegar glava pade pod rabljevim mečem. To je v kratkem vsebina knjige. Človeku se zdi, kakor bi sledil Danteju na njegovem obhodu po peklju, ko čita veličanstvo Bertrando opisanje strašnega gorja v rudnikih pri Sigu. Drhte se mudimo v kripti med krščansko trumo, ko kleči okoli tajnostnega duhovnika, ki opravlja sv. daritev in ji deli sv. obhajilo in ki je po njenem nimenju Kristus sam. Uvod na se seznanj z malim potnim spremstvom sv. Ciprijana, ki po sv. večerji pod milim nebom poje pred Thagasto zahvalne psalme in v tihoj noči tekmuje s petjem slavev — ob zaključku poslušamo, kako po rudniških rovih in jamah odmeva radostna pesem »Magnificat anima mea Dominum...« In kmalu nato vodijo 150 kristjanov

iz jame preko valovečega polja — v snrli. Tako se delo konča na veličasten način. »Sanguis Martyrum« se dostojno pridružuje Wisemanovi Fabioli in na enakih tleh vršecemu se »Kalistu« velikega konvertita kardinala Newmana, le da je Bertrando jezik silnejši, zanimivejši, življi. Tu ni nobenega profesorskega predavanja, tu je vse življenje, vse dejanje, ki ga spoznavamo v vseh podrobnostih in se vanj živimo, dasi nam je tuje po dobi, kraju in kulturi. Delo je izšlo lani v nemškem prevodu Friderika viteza pl. Lama kot V. zvezek zbirke »Neue Bicherei«, Haas & Grabherr, Augsburg, vez. 18. mark.

Drugo delo je pravkar izšlo izpod peresa nemškega duhovnika in pisatelja dr. Petra Dörflerja: »Neue Götter«, zal. J. Kösel & F. Pustet, Kempten, vez. 30 mark. Tudi to delo je starokrščanski roman. Knjige nisem odložil, dokler je nisem prečital do konca. Do zadnje strani jo preveva lahen patos, ki pa nikjer ne postane enoličen. Jezik je vedno svež, dejanje napeto in niti se zapletajo in odpletajo popolnoma naravno kakor v resničnem življenju. Tuji bogovi so, ki se na smirniških tleh bore za obstoj. Notranje izvotlene božanski kult dekadentnega govoričavega helenstva, kult misterijev, ki hoče utešiti nezadovoljeno čustvo, pa vendar ne more rešiti nobene uganke življenja; gnozis, krščanstvo, ki se je otežalo avtoriteti in se izgublja v fantastičnost in nezdružljivo misliko — neke vrste protestantizem — ti in še mnogi drugi nositelji modroslovnih nauk so se po-

prisotnim podrobno poročal o političnem položaju.

LDU Belgrad, 30. marca. Presburo poroča iz Budimpešte: Mažarska narodna skupščina se bo sestala 5. aprila, da reši vprašanje razkralja Karla.

Dunaj, 30. marca. (Izvirno) Vodilni parlamentarni krogi in mnenja, da se prihod Karla Habsburškega ne tiče avstrijskih razmer in politike. Maloštevni avstrijski monarhisti ne pridejo v poštev. Kljub temu je avstrijska vlada ukrenila obširne varnostne odredbe ob mažarski meji. Danes popoldne in zvečer so se vršila v okrilju socialno-demokratske stranke posvetovanja o nastalem položaju. Državni kancelar dr. Mayr bo jutri v odseku za zunanje zadeve poročal o uspehih svojega potovanja v Pariz in London ter se bo ob tej priliki dotaknil tudi vprašanja o povratku razkralja Karla. Budimpeštanski listi ne prinašajo o Karlu mnogo vesti, razen dveh vest, na podlagi katerih se more sklepati o dalekosežnih dogodkih. Prva vest se tiče posvetovanja stranke malih poljedelcev, ki zahtevajo sklicanje narodne skupščine. Druga vest pa se tiče včerajšnjega posvetovanja krščansko-nacionalne stranke, ki se ga je udeležilo le 20 poslancev, ki se niso izrekli proti sklicanju narodne skupščine. V mažarskih političnih krogih smatrajo postopanje državnega upravitelja, ki je pravzaprav legitimist, za korektno. Nasprotno pa vsebuje postopanje ministrskega predsednika Telekyja in naučnega ministra Vasa radi svoje brezbarvnosti nezauznanje, kar bo bržkone imelo za posledico njuno demisijo.

LDU Rim, 30. marca. (DunKU) Agencija Stefani poroča: Povratek bivšega kralja Karla na Mažarsko je v diplomatskih krogih zbudil presenečenje in neugodno razpoloženje. To podjetje bivšega kralja bi utegnilo imeti hude posledice za Mažarsko, ki je potrebna miru. Kabineti entente izmenjavajo o tej stvari note. Popolnoma pa se strinjajo v tem, da se mora preprečiti restavracija prejšnjega kralja. Postopanje entente ob takem poizkusu je določeno že dalj časa. Iz Budimpešte dohajajoče vesti glede zadržanja mažarske vlade se glase pomirjevalno. Vendar pa se omejuje izjave Horthyja poročevalcu pariškega lista, ki so ugodne za restavracijo. — Omenja se tudi, da Karl ne bi bil tako ravnal, ako ne bi računal na močno število pristašev. Na vsak način je gotovo, da je ententa trdno odločena, kar najhitreje rešiti to vprašanje.

LDU Rim, 30. marca. (Stefani) — »Temps« piše: Povratek bivšega kralja na Mažarsko je spričo skorajšnje konference nasledstvenih držav avstro-ogrske monarhije v Rimu prav posebno važen za Italijo. Po vsej zahodni Evropi, kjer je bil položaj nekaj mesecev miren, se iznova pojavlja zmeda. Italiji ne manjka sredstev, da pri svojih pravih prijateljih kakor tudi pri svojih tajnih sovražnikih uveljavi svoje razloge. Italijanska vlada bo preprečila, da bi se s krvjo 500.000 žrtev pridobljene pravice gazile z nogami.

LDU Pariz, 30. marca. (DunKU) Večina listov prinaša vesti o bivanju bivšega cesarja Karla na Mažarskem brez komentarja. — »Petit Journal« meni: Ta nenadni korak bivšega cesarja, o čigar vzrokih je treba počakati nadaljnjih pojasnil, more samo otežiti splošni položaj v Srednji Evropi, ker niti Češkoslovaška niti Rumunska ne bi pripustila Habsburžanov na mažarski prestol.

Dunaj, 30. marca. (Izvir.) Po nekaterih vesteh se nahaja Karel Habsburški v Mažarski Sobotici, kjer mu je baje del posadke prisegel zvestobo. Garnizija stoji pod poveljstvom polkovnika Leharja in je baje prešla na Karlovo stran. Po drugih vesteh se baje Karel Habsburški nahaja v Gödöllu. Na Mažarsko je potoval preko južne Nemčije, Passau-a in Dunaja, kjer je celo prenočil v zasebnem stanovanju in se drugi dan odpeljal v Budimpešto. Državna policija vrši obširne poizvedbe o celi zadevi.

tezali za človeštvo. Med njimi pa živi krščanstvo kot vera dejanja in bogohotenege reda. Iz neznatnih zgodovinskih predavanj o Herodu Attiku in Polemu, iz opisovanj Peregrina Proteja in Aleksandra Abonoteichosa pri Lukianu je ustvaril Dörrfler žive ljudi in značaje kot nositelje časovnih struj. Mladu krščanstvo v boju s poganstvom in krivoverstvom, to je veličastna ideja Dörrflerjevih »Novih bogov«. Dočim čitatelj doživlja drobljenje in razpadanje helenstva — vsega zapletenega v življenje, umetništvo in modrijanstvo — ter krivoverstva, se dvigne pred njim v mučeniškem poveljanju podoba sv. Polikarpa na skladišču in ko se ob silnem potresu pogrezne poganska kultura Smirne — se pojavi na razvalinah krščanska Caritas, poosebljena v skoro nadzemski postavi Psihe, povsodi deleč dobrote in pomoč.

Tu imamo knjigo, ki bi zaslužila, da bi se takoj prevedla v vse kulturne jezike. Podaja nam katoliško življenje, katoliško zgodovino v najplemenitejši obliki, prežeto z globokim duhom in visoko resnostjo, temelječo na velikem znanju in izvršeno z ustvarjajočo silo bogonarajnega umetnika. To delo nudi vsakemu izobražencu najplemenitejši vžitek in ko bi Dörrfler ne stal v katoliških vrstah, bi bili svetovni listi že polni njegove slave in njegova knjiga je doživela kdove koliko izdaj. Čast na dolžnost katoličanov je, da pokažemo, kako vemo ceniti svoje luči. Dvignimo jih na svetnik, da morejo svetiti v mrak in meglo, v kateri mrgoli toliko več blodnega humanizma in sentimentalnega novopoganstva.

Budimpešta, 30. marca. (Izvir.) Budimpeštanski »8 Uhr-Blatt« poroča iz Curia, da so dospeli v Prangins nadvojvodinja Marija Terezija in nekateri člani družine Parma.

Dunaj, 30. marca. (Izvir.) Zavezniške velenje so danes dopoldne skupno posredovale v Budimpešti pri mažarski vladi, da mora Karol Habsburški takoj zapustiti mažarsko ozemlje. Ententa je posredovala tudi potovanje Karla preko Avstrije in Švice v Španijo. Švica je odklonila povratek Karla na svoje ozemlje, ker je prelomil svojo obljubo, da se na njenem ozemlju ne bo vmešaval v politiko. Karol se bo bržkone nastanil v Španiji, če bi mu španska vlada ne oporekala.

LDU Belgrad, 30. marca. Presburo poroča iz Bukarešte: Rumunija smatra povratek Karla za casus belli.

POVRATEK EKS-CESARJA KAROLA IN STALIŠČE NAŠE VLADE.

Belgrad, 30. marca. (Izvirno) Povratek Karla Habsburškega na Mažarsko je povzročil v Belgradu precej vznemirjenja. Ministrski svet je imel zvečer sejo, na kateri je zavzel svoje stališče napram dogodkom na Mažarskem.

Občinske volitve.

ZAUPNIKOM S. L. S.

Občinske volitve so razpisane. Roki za vlaganje kandidatnih list so kratki.

Bodite pozorni, da v nobeni občini ne zamudite postavnega roka za vlaganje kandidatnih list.

Na delo, da čim prej sestavite pravilne kandidatne liste!

Uradne obrazce kandidatnih list dobite pri županu ali pa pri okrajnem glavarstvu.

Pazite, da ne bodo nasprotni agitatorji na prevaren način izvabljali podpisov našim pristašem.

TAJNIŠTVO S. L. S.

Občinske volitve v Ljubljani.

Volitve se vršijo v torek dne 26. aprila t. l. od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne. V občinski odbor bo voljenih 48 odbornikov in 48 namestnikov. Voliti bodo:

- I. Šolski okraj — v Mestnem domu.
- II. Šentjakovski okraj od črke A do N — v šentjakovski šoli, na desni;
- III. Šentjakovski okraj od črke O do Ž — v šentjakovski šoli, na desni;
- IV. Krakovo in Trnovo — v šoli na Čojzovem grabnu;

V. Dvorski okraj, zapadni del, in sicer od trnovskega volišča vzhodno do črte: Dvorni trg, Vegova, Hilšerjeva in Simon Gregorčičeva ulica — v državni obrtni šoli;

V. Dvorski okraj, vzhodni del, in sicer od prej navedene črte do Prešernove ulice in Aleksandrove ceste — v državni realni;

VII. Kolizejski okraj z Dunajsko cesto in Janeza Trdinovo ulico — v I. državni gimnaziji;

VIII. Kolodvorski okraj, zapadni del do Resljeve ceste — v justični palači (sodna dvorana št. 79, I. nadstropje);

IX. Kolodvorski okraj, vzhodni del od Resljeve do Ahaceljeve ceste, in sicer od črke A do L — na ženskem učiteljskišču;

X. Kolodvorski okraj, vzhodni del od Resljeve do Ahaceljeve ceste, in sicer od črke M do Ž — v šoli na Ledini;

XI. Vodmatski okraj z Ahaceljevo in Sv. Martina cesto — v mestni ubožnici v Japljevi ulici;

XII. Predkraji, in sicer Illova, Črna vas, Hauptmanca, Izanska cesta, Dolenjska cesta in Hradeckega vas — na vojaškem strelišču ob Dolenjski cesti;

XIII. Spodnja šiška, in sicer od črke A do L — v šišenski deški ljudski šoli, na desni;

XIV. Spodnja šiška, in sicer od črke M do Ž — v šišenski dekliški ljudski šoli, na levi.

Politične novice.

— Ekseesar Karol je napravil na Veliko noč izlet iz Švice na Ogrsko, kjer je upal, da ga z enoglasnim navdušenjem izvolijo zopet za kralja. Kakor je videti, se je monarhistični puč ponesrečil, ker niti ogrsko niti avstrijsko ljudstvo ni voljno, da zaradi Karla habsburškega spravi v nevarnost obstoj države. V srednji Evropi ni tal niti za boljševidne niti za monarhistične pustolovščine in ekseesar Karol bi si bil svojo blamažo lahko prihranil, če bi se bil bolj informiral o resničnem razpoloženju kmetov in delavskih mas v svojih »dednih deželah«. Stvar se bo, kakor upamo, mirno likvidirala, stvar zaveznikov in obmejnih nasledstvenih držav pa je, da energično posežejo vmes, da ne bo reakcionarni kliki, ki pa mora imeti protekcijo tudi v izvestnih krogih v Parizu in Londonu, zopet padlo v glavo s takimi pustolovčinami motiti krvavo pridobljeni mir in razvoj demokratizma v Evropi.

— Shod v Polhovem gradcu, ki se je vršil v ponedeljek, 27. marca, in na kate-

rem so poročali poslanec dr. Šimrak, poslanec Stanovnik ter profesor Remec, je med drugim sklenil ob navzočnosti mnogoštevilnih bivših pristašev SKS sledečo resolucijo: »Ker je Slovenska ljudska stranka edina zagovornica in braniteljica kmetov in svobode kmetov, zato z ogorčenjem obsojamo Samostojno kmetijsko stranko, ki zanaša razdor v slovenske kmetijske vrste in prodaja kmeta turškim pašem in z njimi zvezanim liberalcem.«

— Sklepi časnikarskega kongresa. V nedeljek se je v mestni posvetovalnici v Sarajevu nadaljeval kongres jugoslov. novinarjev nad predsedstvom g. Sakiba Korkuta. Najprej se je razpravljalo o edinstvenem združenju. Po daljši debati so bila pravila sprejeta. Združenje se zove »Jugoslovensko novinarsko združenje s sedežem v Belgradu in sekcijami v Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu«. Lastniki listov ne morejo biti izvoljeni v osrednjo upravo združenja. Trideset odstotkov imovine dosedanjih novinarskih društev preide v last osrednjemu združenju. Na podlagi poročila se je izvolil novi odbor, in sicer za predsednika Dušan Nikolajević (Belgrad), za podpredsenika Sakib Korkut (Sarajevo) in Stjepan Parmačević (Zagreb), za tajnika Mešo Pijade (Belgrad), za blagajnika Radoslav Parešanin (Belgrad), za odbornike Ante Brozović, Franič, Kovačič, Kuntarič, Toni Šlegl in Zdenko Vernić (Zagreb), Milan Komadinić in Radosavljevič (Belgrad), Smodej, Kosovel, Božidar Vodeb in Pohar (Ljubljana). — Vikt. Cencič (Ljubljana) je nato referiral o penzijskem fondu in predlagal resolucije, v katerih se zahteva podpora vlade za to humanitarno institucijo. — Gogala (Ljubljana) je podal poročilo odseka za bolniško blagajno. Poročilo je bilo sprejeto. — Bornemisa (Zagreb) je nato podal poročilo sekcije sindikata, ki se je osnoval zunaj združenja. Ustanovi se poseben sindikat poklicnih novinarjev in sodruidnikov listov. V poedinah resolucijah se določajo podrobnosti te organizacije. Po daljši debati so bili sprejeti vsi predlogi Bornemise in odklonjeni protipredlogi manjšine. — Tovarš iz Ljubljane je predložil načrt kolektivne pogodbe med novinarji in lastniki listov. Predlog je bil sprejet. — Referent odseka za slučajnosti, Jovanović (Belgrad), je nato prečital izjavo komunističnih novinarjev in republikanov Komadiniča, v kateri protestirajo proti ustavitvi komunističnih listov. Ker se debata ni mogla končati, se je seja prekinila. — V torek dopoldne se je seja nadaljevala. Po dolgi debati o izjavi komunistov, tekem katere je nastopilo več govornikov, je bila sprejeta resolucija Bornemise, v kateri se novinarski kongres izjavlja za svobodo tiska in proti ustavitvi kakršnegakoli lista. — S posebnim vlakom so se gostje nato odpeljali na kolodvor, kjer so se pristrčno poslovili od svojih sarajevskih tovarišev. — Ob eni popoldne so se s posebnim vlakom preko Broda povrnili domov.

— Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Italijo. Za člane komisije, ki bo sklepala trgovinsko pogodbo med našo državo in Italijo, so določeni: bivši finančni minister dr. Mihael Popović, dr. Ante Trumbić in načelnik ministrstva za trgovino in industrijo dr. Milan Todorović.

— Zmanjšanje oboroževanja. Dopolnjen »Daily News« iz Washingtona doznava, da se ameriška in angleška vlada posvetujeta glede vprašanja mednarodnega zmanjšanja oboroževanja.

Dnevne novice.

— Poziv vsem poštenjakom! Vsak dostojen človek obžaluje in obsoja pravno propalost, razbrzdanost in surovost, ki se je po vojski razpolodila med ljudstvom. Dasi teče že tretje leto po vojski, razuzdanost noče ponehati, prej še narašča. — Ali res ni pomočka proti temu? — V Splitu so nedavno ustanovili »Društvo preporoda«, ki ima nalogo, delati za pravno povzdigo naroda in se želi razširiti, oziroma stopiti v zvezo tudi z drugimi društvi v državi, ki imajo enak namen. Na Slovenskem zasleduje iste cilje »Sveta vojska« — le da ima v tem, kakor v boju proti alkoholizmu, premalo podpore. Da se prepotrebna akcija poživlji, sklicuje »Sveta vojska« javen shod v nedeljo, dne 10. aprila ob 10. uri dopoldne na verando »Uniona« v Ljubljani. Vsak poštenjak, ki mu je kaj za poštenje in za srčno kulturo naroda, je vabljen. Vsak sme tudi govoriti in povedati svoje nasvete. Dobrodošel vsak pameten nasvet in predlog! Zeli pa se, da vsak, kdor želi govoriti ali kak nasvet postaviti, »Sveti vojski« (Poljanski napis 10) to naprej naznani. Najboljši možje, prijatelji ljudstva — a tudi žene — prihitite in pomozite pri prepotrebem in plemenitem delu! — »Sveta vojska.«

— V sili sosedu pomagati vendar ni hudo delstvo. Poročali smo že, da so dobropoljski žandarji napravili pri g. Pogorelcu iz Strug hišno preiskavo in mu zaplenili zdravila in razne instrumente, ki jih je rabil kot umen živorejec. Nato ga je sibninsko sodišče, menda

v zahvalo, da je svojim sosedom v sili brezplačno pomagal, obsodilo na 500 kron globo. G. Pogorelec je proti razsodbi napravil priziv na okrajno sodišče v Novem mestu, kjer se je včeraj 29. marca vršila vzklicna obrava. G. Pogorelec je bil oproščen. Iz tega vzgleda je zopet razvidno, da se začenja proti našim pristašem teror, hujši kakor se je izvajal pred 30 leti v Heinovi eri. Tudi to ne bo obdržalo na površju liberalcev in njihovih bratov samostojnežev, ki so se na umeten način polastili politične moči v Sloveniji. Tudi tega nasilja bo konec, prej kakor si gospodje mislijo.

— Umrl je v Horjulju pri Vrhniki č. g. Josip Pristov, župnik, 29. marca ob 5. uri popoldne. Rojen je bil 14. marca 1865 v župniji Breznica. V mašnika posvečen je bil 22. julija 1888. Kot kaplan je služboval v Sostrem, Grojah, Dobu. Župnikoval je na Prežganem, v Ribnem in nazadnje v Horjulju 16 let. V vseh treh župnijah je napravil nove zvonove, v Horjulju pa dvojne. Pogreb bo v četrtek 31. t. m. ob 10. uri dopoldne. Pokoj njegovi duši.

— Umrl je veterinar nadzornik Maks Paulin iz Črnomlja v 54 letu svoje starosti in sicer tu v Ljubljani na posledične težke bolezni, katero si je pridobil v dolgoletni naporni službi kot uradni veterinar za politični okraj Črnomelj. Tu je služboval 29 let v silno neugodnih veterinarskih razmerah, osobito v času, ko je bil ta okraj še ob meji države. Po značaju tih in miren, bil je v službi vreden in delaven živinozdravnik. N. p. v m. — Spoštovani obitelji naše iskreno sožalje!

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 19. do 26. marca 1921 dela 146 moških in 33 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 178 moških in 55 ženskih delavskih moči. Posredovani se je izvršilo 78. — Promet od 1. januarja do 26. marca 1921 izkazuje 5471 strank in sicer 2595 delodajalcev in 2876 delojemalcev. Posredovani se je izvršilo v tem času 1229. — Dela iščejo: pisarniške moči, krojači, čevljarji, peki, mlinarji, mesarji, natakari, natakari, hotelske sobarice, slikarji, trgovski sodruidniki, sodruidnice, dninarji, dninarice, kovinarji, sedlarji, vlagalke, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejemajo: hlapi, polske dekle, poljski delavci, kovinski strugarji, strojni monterji, kovači, mizarji, usnarji, zidarji, šivilje za obleke in perilo, solicator, stolarji, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

— Dijaški transport na Dunaj. Vse gdč. kolegije in gg. kolege, ki žele odpotovati dne 6. aprila dopoldne iz Ljubljane na Dunaj, prosim, da se prijavijo radi transporta. Potni list, vozno olajšavo in drugo naj si preskrbi vsak sam. Prijave sprejema Janko J. Ravhekar, stud. cer. com., Ljubljana, Pred skofijo 20.

— Iz Velikih Lašč. Govori se, da se sklepa neka kupna pogodba glede poslopja, v katerem je nastanjen okrajno sodišče. Baje gre za visok denar. Bi-li ne kazalo, da se za ta denar zgradi novo poslopje tudi za davčni urad, kateremu je že odpovedano stanovanje in pa za finančno stražo, ki ima v kratkem semkaj priti. S tem bi bilo tudi veliko pomagano stanovanjski mizeriji, ki je tako velika, da morata sedaj 2 (dva) državna uslužbenca stanovati v Turjaški oziroma Dobropoljski občini.

— Zavraten umor v medvodski okoli. Na velikonočno nedeljo zavratno ustreljeni Janez Krek iz Gonajke je bil žrtev maščevalne spletke. Sodišče je že ugotovilo vse podrobnosti in bodo kmalu vsi, kateri so pri umoru sodelovali, pod ključem. Eno osebo so že zapirli in je svojo krivdo pripoznala.

— Pogreša se Jakob Jelenec, 67letni posestnik iz Črničva v občini Mošnje. Bolehal je že več časa na umu vsled hudega padca. Dne 24. marca je odšel brez zaloge od doma in se še ni vrnil. Boje se, da je šel v Savo. Kdor zve zanj, naj sporoči ženi Mariji Jelenec, Črničev 8, pošta Brezje. (K)

— Pretep v Senčurju. Na Veliki ponedeljek so se v Senčurju fantje stekli. Z nožem je bil zaboden 35letni posestnik Franc Kralj iz Senčurja št. 117. Kralj, katerega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, je smrtnonevarno ranjen. Fante so orožniki aretirali.

— Nečuvna brezobzirnost avtomobilistov. France Dimic in Anton Gašperlin sta peljala nedavno med 9. in 10. uro zvečer dva voza lončene posede iz Ljubljane v Logatec. Blizu Ljubljane pri tovarni iesiha na Tržaški cesti je pridrvel nasproti avtomobil, ki je vozil na nepravni strani ceste. Avto je zadel z vso silo v Dimicev voz. En konj je bil poškodovan. Avto je vozil naprej in zadel v Gašperlinovo kono, ki sta padla čez konfin na levo stran ceste, avto je pa zavozil na travnik, na katerem je obstal. Iz avtomobila je skočilo 15 do 20 ljudi, ki so grozno kričali nad posestnikoma; Dimica je celo eden udaril dvakrat po glavi. S samokresi so nato prisilili Dimica, da jim je iz vlekel s konjem avtomobil na cesto in so konje neumljeno pretepali. Gašperlina so nato prisilili, da je peljal avtomobil v Ljubljano in so se vsedli v avtomobil. Avtomobil je moral Gašperlin peljati na Gorčevo dvorišče v Ljubljani. Ko je Gašperlin zahteval od avtomobilistov odškodnino, so ga surovo ozmerjali. Sodišče bo že naučilo surovine, kako se ne sme z avtomobili voziti.

— Koliko jih je, ki so iz gole nevednosti ali preselepleni od zunanjega bleška v vrstah Sokolstva. Vsem tem je treba potisniti v roke brošuro: »Ajmo mi Sokoli«, ki temeljito razkrije vse nakane Sokolov in prozorno osvetli njihovo sovraštvo do vere. Zato segajte pridno po nji. Izvod stane 5 K 50 vin., več skupaj 5 K. Naroča se pri »Katoliški Ligi«, Ljubljana, Poljanski napis 10. Istotam dobite v zalogi: »Zločin nad domovino« (4 K), »S krampom in gorjačo« (2 K), »Obljubljena dežela socialija« (2 K), Anton Komljanec: »Jugoslovanska Strokovna Zveza« (6 K), dr. Opeka: »Brez vere« (s poštino 16 K), »Velika nevarnost za vero« (1 K), »Primate tatu« (2 K). Pri večjem naročilu popust.

Cerkveni vestnik.

c Redni sestanek moške Marijine družbe pri sv. Jožefu v kapeli se vrši v nedeljo, dne 3. aprila ob 3. uri popoldne. Prosi se točne udeležbe. — Vodstvo.

c Konferenca sodalnosti bo na Breznici dne 6. aprila. Začetek ob pol 10. uri popoldne. Razpravljalo se bo tudi o M. kongregacijah. Pastoralna konferenca za vsa radovljiska dekanija bo pa 27. aprila v Kranjski gori. Začetek ob 11. dop.

c Nočnim častilcem presv. Rešnjega Telesa se naznanja, da je danes zvečer redna mesečna molitvena ura. Molila se bo 25. ura: Za veliko-nočni praznik. Vabimo k obilni udeležbi!

c Metropolit grof Szeptyckij je imenovan za papeževega generalnega vizitatorja z diplomatskimi pooblastili. Podal se je na službeno pot čez London v Kanado, Združene države, Brazilijo in Argentino, kjer bo obiskal vse grško-katoliške vladikove.

Prosveta.

pr Ilustriran list »Plamen«. Izšla je 6. številka tega splošno priljubljenega lista. V novi številki prinaša obilo slik o veličastnem pogrebu občeprijateljnega pok. dr. Ivana Oražana, nadalje slike o belokranjskih pisnicah, prizore iz igre »Golgota« itd. Bogato ilustriran je izšel »tretji ženina« naše Kopnele, kateri humoristični spis bralci »Plamena« posebno radi bero. Nadalje ima ta številka nadaljevanje Zorčeve povesti: Zmote in konec gospodične Pavle in kriminalnega romana izpod peresa I. S. Orla: Pastir in zanke. Nadalna vsebina je: Hilarij Vodopivec, načelnik ministrstva financ: Naši neposredni davki; M. Pučelj: Povišan; Iv. Pregelj: Ljubezen (pesem); Debeljak Tine: Fantovska (pesem); Marija Kmetova: Besede o dušah; Fran Pogacnik: Ob jezeru (pesem); Peterlin-Petruska: Sveta Barbara v Goricah (pesem) in Cveto Golar: Pesemca; nadalje I. Suchy: Črtice iz francoske revolucije in običajni politični pregled zadnjih 14 dni. — »Plamen« stopa v drugo četrtletje, zato je priložena tej številki polovnica, da naročniki pravočasno ponovno naročnino za novo četrtletje. Na razpolaganje je še nekaj izvodov vseh dosedaj izšlih števk za one nove naročnike, ki se še pravočasno oglašajo. Naroča se v Ljubljani — Kongresni trg 19; naročnina za četrt leta 36 K, za pol leta 72 K. Ilustriran list »Plamen« toplo pripočamo kot prijetno in zanimivo poljudno, a vendar kritično revijo.

pr Zahvalna pesem za 700 letnico ustanovitve tretjega reda. Zložil Alojz Mihelič. — Ravno kar je izšla in se dobi pri skladatelju v Celju po 2 kroni.

pr Novakova Slovenska stenografija je izšla v 4. predelani izdaji. Ta knjiga je postala prav potrebna, ker je že leto dni ni bilo dobiti. Novak je izločil stavke, ki so nas spominjale na preteklost in jih nadomestil z novimi, ki odgovarjajo sedanjim razmeram. Novi so Samoznaki za Srb in njega izpeljanka. — Da je knjiga strokovno na višku, nam dokazuje že avtorjevo ime. Avtogram, ki ga je oskrbel prof. Osana, je prav čeden in ličen. Stenogram se bere čisto, jasno in razločno. Cena knjige je 52 K in se dobiva v Jugoslov. knjigarni.

V tisku je Slov. stenografska čitanka, ki izkazuje malo po Veliki noči, in ki bo omogočila, da se stenografi še naprej izpopolnjujejo v stenografiji.

Ljubljanske novice.

lj Odbor S. K. S. Z. ima danes ob 20. uri v posvetovalnici K. T. D. Jugoslovanska tiskarna, I. nadstropje, redno sejo. — Dr. M., podpreds.

lj Pisarna S. K. S. Z. posluje ta teden še v II. nadstropju Jugoslovanske tiskarne, zraven tajništva S. L. S. Začetkom prihodnjega tedna pa se preseli v prenovljene prostore v II. nadst. Ljudskega doma, Streljska ulica 12. — Pisarna je odprta vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 17. ure. V tem času je vsakomur na razpolago vodja pisarne za razgovor.

lj Politični odbor S. L. S. za št. Peter in Vodmat ima danes sejo v dvorani šentpeterske prosvete ob pol osmi uri zvečer. Zaupniki se vabijo k točni udeležbi. Razgovor o občinskih volitvah.

lj O »Osrednji zvezi javnih nameščen-
cev«. V nedeljski številki »Slov. Naroda« smo brali, da je odstopil predsednik imenovane zveze, g. Lilek, in da so vsemu temu krive »klerikalne intrige«. Znani pisec imenovane novice je imel prav v tem, da je imenovani gospod odstopil, res pa ni, da so tukaj v sredi »klerikalne intrige«. Kakor znano, je bil g. Lilek izvoljen v ljubljanski občinski svet na programu S. L. S. in da so ga volili le pristaši — javni nameščenici S. L. S., je jasno. Kakšno stališče je pa on zavzel pozneje, je jasno in o tej stvari bi se dalo še govoriti. Druga reč pa je glede predsedstva »Osrednje zveze javnih nameščenec«. Na zadnjih sestankih so s svojim nastopom javni nameščenici jasno pokazali, da jim njegovo predsedstvo ni po volji, izrekli so mu skoro soglasno neke vrste nezaupnico. Zato je čisto pravilno, da je z ozirom na to izvajal posledice in odstopil, kar bi mogel storiti že davno poprej ne glede na to, če si je vzgojil primerne naslednika ali ne. Javni nameščenici, brez razlike strank, so mu izrekli nezaupanje, zato je moral odstopiti, o klerikalnih intrigah sploh ni govora, če se vpoštevata, da je večina javnih nameščenecv nasprotnega mišljenja. »Osrednja zveza javnih nameščenecv« ni nobena podružnica kakle politične stranke, ampak je stanovska organizacija vseh javnih nameščenecv, katere dolžnost je, zastopati stanovske koristi vseh imenovanih. Zdi se pa mi, da je po sredi zopet gotovo kopito, ki hoče iz tega kovati strankarski kapital. Proti takemu izrabljanju stanovske organizacije pa moramo javni nameščenici najodločnejše protestirati. Pri »Osrednji zvezi« pa hočemo predsednika, agilnega moža volje in dela,

pa naj si bo pristaš te ali one stranke. — Še nekaj glede uredništva »Našega Glasu«. Nujno potrebno je, da dosednji urednik posnema zgled bivšega g. predsednika in odloži svoje mesto. Prepričan naj bo, da ne uživa zaupanja velike večine javnih nameščenecv. Tak, ki obelodani v »Našem Glasu«, da obstoje razne »zabavljalne zadruge javnih nameščenecv po ljubljanskih oštarijah« in hoče s tem reči, da javni nameščenici po ljubljanskih oštarijah pri današnjih mizernih plačah le pijo, za zadruge pa nimajo smisla, tak naj odstopi. In pa strankarstvo v listu. »Naš Glas« naj bo strokovno glasilo javnih nameščenecv, v katerem naj ne bo prostora za razna strankarstva in tudi ne za razne neutemeljene lažljive javnim nameščencem. Da nismo zadovoljni z našo dosedanjo zadruzo, to smo že javno povedali. O gospodarstvu, kjer se gre za naš denar, hočemo vsi odločevati. Če pa »Naš Glas« ni priobčeval kritik o »Samopomoči«, temu mi nismo krivi, ampak sam urednik, ki je bil obenem predsednik »Samopomoči« in je vse kritike metal v koš. Pripominjam še, da sta ti dve mesti nezdružljivi. Zato naj g. urednik odloži svoje mesto in prepusti uredništvo drugemu — nestrankarju. V naši organizaciji ne rabimo strankarstva. To naj uganjajo posamezniki, ne pa organizacije ali naše glasilo. — Javni nameščenec.

lj Organizacija javnih nameščenecv SLS ima skupščino nocoj ob 8. uri zvečer v knjižnični dvorani Jugosl. tiskarne. Udeležba obvezna. Važno! Vsi! — Odbor.

lj Odborova seja Slov. Straže se vrši danes ob 5. popoldne v društveni pisarni, Miklošičeva ulica 1. Radi važnosti prosimo polnoštevilna udeležbe.

lj Šentpeterski družabni klub. Odborova seja vsled zadržanosti nekaterih gg. odbornikov, danes, v četrtlet in ne v soboto. Čas, kraj in dnevni red isti kot je bilo naznanjeno.

lj Srbo-hrvatski tečaj. Danes zvečer ob 8. uri zopet srbo-hrvatski tečaj za starešine in člane kluba. Prosim točne udeležbe.

lj »Ljubljana«. Drevi ob 8. uri važna pevska vaja mešanega zbora. Vsi točno!

lj Odbor društva tobačnih trafikantov naznanja, da se vrši redni občni zbor društva v nedeljo, dne 3. aprila, ob 2. uri popoldne v Hotelu Lloyd, Sv. Petra cesta. Ker se vrši med drugim tudi volitev novega odbora, se prosi obilne udeležbe. (K)

lj Orkestralno društvo »Glasbene Matic«. Važna skupna vaja v nedeljo, 3. aprila ob 10. uri v Tonhalle. — Vsi in točno!

lj Policijska razpusti 151 društev. Ker je policijsko ravnanje ugotovilo, da nekatera društva že več let ne vrše svojega društvenega poslovanja, jih namerava razpustiti, če ne prijavijo tekom osmih dni, da še vrše svojo društveno nalogo. Teh društev je 151 ter jim policija preti z razpustom.

lj Za invalide, voje vdove in sirote. Oni člani in članice poverjenstva splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico, ki se do sedaj niso prišli po moko, so pozivljajo, da se zgledajo s članskimi knjižicami najkasneje do vključno 2. aprila v šentpeterski vojašnici, soba št. 3, v svrhu nakazila. Z omenjenim dnem se zaključijo s razdeljevanjem in se na poznejše prijave ne bo ziral. Opozorjamo ponovno, da pridejo v poštev samo člani in članice, ki bivajo v okolici ljubljanskega sodnega okraja. Zgledajo naj se tudi dotični, ki so bili mogoče zavrnjeni s kakršnokoli motivacijo.

lj Javna zahvala. Tem polom se v svojem in v imenu svoje žene najpriščneje zahvaljujem za vso pomoč in vse darove, ki sva jih prejela ob priliki nesrečne izgube najine hčerke Angelice. Bog plačal! — Ivan Zupančič, postrešek, Dunajska cesta 9/II.

lj Težki avtomobili. V seji mestnega občinskega sveta z dne 22. 3. 1921 je bilo sklenjeno policijskemu ravnateljstvu naročiti, da prepove vožnjo s težkimi avtomobili z železnimi obroči sploh i. t. d. Vozi se pa še danes brez ozira na naročilo. Med vojsko so posestniki ljubljanski stekali, ker so jim težki avtomobili hiše pretresali, da so pokale; Ljubljanci so škripali z zobmi, ker so bile ceste in ulice take, da je bilo magistratu nemogoče jih ohraniti čedne in primerne. Danes je Zaloška cesta tako srečna, da drži in bobni po njej težki avto z železnimi obroči. Niti male hiše niti velike ob tej cesti niso tako močno zidane, da bi se ne tresle v fundamentu, ko gre mimo močno natovoren avto. Hiše se rahljajo v svojih vezeh in bodo prezgodaj zrele, da razpadejo. Kdo si je mislil, ko so zazidavali to cesto, malo pred potresom in po njem, da bodo taki kolosi vozili. Ne samo tramvaj, zdaj še avto, to je preveč! Ob Zaloški cesti so veliki zavodi, namenjeni bolnemu človeštvu, bolnice z vsemi oddelki za razne bolezni, sanatorij. Tam leže v hudih bolečinah, mnogokrat umirajoči, bolni na živcih, na notranjih boleznih, na očeh, na nevarnih kirurških operacijah. Po noči brez spanja, brez odpočitka, po dnevi ga ubija ropot težkega avta, tako da se šibe in stokajo stene bolniške sobe. V Monakovem ima velika javna bolnica za posamezne bolezni lepe paviljone, pred vsakim vrtni, ceste asfaltirane; na Zaloški cesti ob deželni bolnici se vale oblaki gostega, duševnega prahu. V Monakovem ne vozi mimo paviljonov noben tramvaj, tem manj težki avto. Srečaš samo pešce, vse je tiho in praznično, da srunder in ropot bolnikom ne veča trpljenja. V Freiburgu in Brügge polagajo na asfalt slamo, da voz ki mora mimo bolnice, ne ropota. V Ljubljani tramvaj in avto! »Društvo hišnih posestnikov« in magistrat in vsi človekoljubi naj se podvzajo, da nemudoma preneha vožnja s težkimi avto na Zaloški cesti. V imenu

humanitete! V imenu pravičnosti, ker posestniki ob Zaloški cesti ravno tako davke plačujejo, kot oni, ki jim avto ne preparira hiš za eventualni prihodnji potres.

lj Umrli so v Ljubljani: Marija Kastelic, zasebnica, 60 let. — Maks Muzulini, delavčev sin, 4 leta. — Marija Fajdiga, žena nočnega čuvaja, 77 let. — Jakob Sone, posestnik, 68 let. — Ivan Pleteršek, hiralet, 33 let. — Angela Kogovšek, zaseb. uradnica, 20 let. — Helena Vlado, hiraletka, občin. uboga, 79 let. — Angela Zupančič, postreškovna hči, 9 let. — Melita Vodovšek, hči delovodje, 3 leta. — Neža Rozman, žena umir. strojevodje, 52 let.

lj Na opeklinah umrla je v bolnišnici dve in pol leta stara premogarijeva hči Ivka Podlipnik. lj Slabe skušnje postopača v Belgradu. Državni varnostni stražnik Jernej Semč je aretiran že večkrat kaznovanega Adolfa Kovačiča, ki je svoje čase bil knjigovodja, a je zašel na kriva pota in je bil zaradi goljufije že dvakrat, zaradi postopanja pa že večkrat kaznovan. Letos je prišel v Belgrad, kjer ga je policija aretirala in izgnala. Kovačič je na belgradske policije zelo hud in se je pritoževal, da so ga tako hudo pretepli, da so mu nos poškodovali.

Najnovejša poročila.

TEŽAVE VLADNIH STRANK.

Belgrad, 30. marca. (Izvirno) Danes ob 5. uri popoldne so se sestali k seji člani ustavnega odbora, ki pripadajo vladnim skupinam. Razpravljalo se je o redakciji nerešenih členov ustavnega načrta, da bi se ustvarila skupna stilizacija. Glede vprašanja razdelitve zemlje na podlagi agrarne reforme, nadalje proporcije volivne pravice se je vršila daljša debata, pri kateri se je opazilo, da obstoje med vladnimi strankami velike difference. Sprejet ni bil noben sklep in se bodo jutri dopoldne sestali člani vladnih strank ponovno, da bodo sklepali o teh vprašanjih. Ako se ne bo posrečilo priti do sporazuma, se bo seja ustavnega odbora ponovno odgodila.

NESOGLASJE MED VLADNIMI STRANKAMI RADI BOSANSKE VLADE.

Belgrad, 30. marca. (Izvirno) Pogajanja za izpolnitev pokrajine vlade v Bosni so se nadaljevala včeraj in danes. Med demokrati in muslimani dosedaj še ni prišlo do sporazuma, ker zahtevalo demokrati poverjenišтво za notranje zadeve zase, muslimani pa zase. Muslimani zahtevajo tudi poverjenišтво za prosveto in socialno politiko.

TAKTIKA JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 30. marca. (Izvirno) Člani ustavnega odbora iz Jugoslovanskega kluba so vodili dosedaj od 1. februarja na podlagi sklepov svojega kluba taktiko najstrožje opozicije proti reakcionarnemu vladnemu ustavnemu načrtu. Z ozirom na to, da plenum Jugoslovanskega kluba dosedaj še ni dal svojim članom ustavnega odbora drugih direktiv in da se položaj v ustavnem odboru z ozirom na intencije vlade in večine odbora o ureditvi države v ničemer ni izpremenil, ostajajo člani Jugoslovanskega kluba v ustavnem odboru pri dosednji taktiki. Pri tem je treba ugotoviti, da niti plenum Narodnega kluba ni sklenil nobenega sklepa z ozirom na dosedanje taktiko, niti se ni Narodni klub o tem razgovarjal z vodstvom Jugoslovanskega kluba.

IZPRAZNITEV ZASEDENEGA OZEMLJA.

LDU Rim, 29. marca. (Stefani.) Kakor poročajo listi, se bo izvršila izpraznitev ozemlja, ki pripade Jugoslaviji, v času od 3. do 7. aprila na podlagi programa, dogovorjenega med obema vladama.

KOMUNISTIČNI NEMIRI V NEMČIJ.

LDU Berlin, 30. marca. (DKU) Kakor poročajo listi, je prinesel včerajšnji dan odločitev za neuspeh komunistične vstaje, ker je napoved generalne stavke ostala skoro popolnoma brez uspeha. Do krvavih spopadov je došlo v zahodni Nemčiji, in sicer med Schwelmom in Gevelsbergom. Tamkaj so komunistične tolpe oplenile podružnico državne banke in pošto poslopje ter uropale 550.000 mark. Močan oddelek varnostne policije je nastopil proti komunističnim tolpom ter je bilo v boju, ki se je nato razvil, ubitih 50 komunistov, veliko število pa ranjenih. Pri ubitih in ranjenih komunistih so našli 70.000 mark od uropane vsote. V Mettmannu so komunistične tolpe zasedle občinski urad in podružnico državne banke ter odnesle 650.000 mark. Po neki vesti iz Halle-ja je pri Groeburgu, na progi v Leipzig, došlo med komunisti, ki so zasedli kraj, ter policijo do hudega boja. Policija je streljala s težkimi strojnimi. Policiji se je po tretjem strelu razletel metalec min, tako da je morala opustiti napad. Dva policijska stražnika sta bila ubita, na licu mesta je obležalo tudi 10 mož policijske straže.

LDU Berlin, 30. marca. (Dun. KU) Listi poročajo iz Halle-ja: Snoči je policija zasedla glavni stan komunističnih tolp Srednje Nemčije. Pri aretaciji je prišlo do spopada; dve osebi sta mrtvi. Med aretiranimi je znani komunist Scheidewind iz Halle-ja. Glavni stan je bil čisto vojaško organiziran.

VELIK POŽAR V AVSTRIJI.

LDU Dunaj, 30. marca. (DKU) Listi poročajo iz Dunajskega Novega mesta, da je včeraj nastal v bombažni predilnici v Rohrbachu pri Neunkirchnu velik požar, ki je povzročil sedem milijonov kron škoda. Žrtev požara je postal tudi en delavec. Požar je nastal bržkone na ta način, da se je bombaž vnel sam od sebe.

TRGOVINSKA POLITIKA RUSIJE.

LDU Moskva, 30. marca. (Brezlično) Ustanovila se je komisija za trgovino z inozemstvom in dobila velika pooblastila.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagreb, 30. marca. (Izvirno.) Berlin 228—229½ (230—230½), Italija 574—575 (570—575), London 565—569 (557—565), Newyork (kabel) 144 (143—144½), Newyork (ček) 143 (142—143½), Pariz 9-92—10 (9-90—10-20), Praga 189¼—190 (189-50—190), Švica 24-5 (24-25—24-75), Dunaj 20-45—20-50 (20-30—20-50), dolarji 139½—140½ (139-50—140-50), avstrijske krone 21—22½ (21—21-50), češkoslovaške krone 182—187 (181), franc. franki 950—980 (970—990), napoleonondori 472 do 479 (472—475), nemške marke 222—224 (224—226), lire 557—563 (553—555). — V oklepajih kurzi z dne 29. marca.

BORZA.

Dunaj, 30. marca. (Izvirno.) Devize: Zagreb 473—477 (488—490), Belgrad 1890—1910 (1945—1965), Berlin 1107 do 1113 (1137—1143), Budimpešta 209—211 (220—222), Milan 2840—2860 (2815 do 2835), Praga 900—906 (922—928), Newyork 707—711 (720—724), Pariz 4865 do 4905 (4960—5000), Curih 12.187.50 do 12.237.50 (12.350—12.400). — V oklepajih se nahajajo kurzi do 24. marca.

Dunaj, 30. marca. (Izvir.) Pustolovsko potovanje razkralja Karla, v katerem vidi borza novo gradivo za konflikte, je dalo povod za padec kurza mažarskih vrednostnih papirjev.

LDU Dunaj, 30. marca. (ČTU) Devize: Amsterdam 243.50—244.50, Zagreb 473 do 477, Belgrad 1890—1910, Berlin 1107 do 1113, Budimpešta 209—211, Bukarešta 935—945, London 2755—2775, Milan 2840—2860, Newyork 707—711, Pariz 4865—4905, Praga 900—906, Sofija 825 do 835, Varšava 81.50—83.50, Curih 12.187.50 do 12.237.50. Valute: dolarji 702—706, bolgarski levi 805—815, nemške marke 1107 do 1113, angleški funti 2740—2760, franc. franki 4840—4880, holandski goldinarji 24275—24375, italijanske lire 2825—2845, dinariji tisočaki 1881—1901, stotaki 1875 do 1895, poljske marke 87.30—89.30, rom. lei 920—930, carski rublji 298—304, švic. franki 12150—12200, češkoslovaške krone 899.50—905.50, madžarske krone 205 do 207.

LDU Praga, 30. marca. (ČTU) Devize: Amsterdam 2663.50, Berlin 121.25, Curih 1328.50, Milan 311, Pariz 533.50, London 302, Newyork 75.75, Belgrad 207.50, Bukarešta 103.12, Sofija 92, Dunaj 10.40, Varšava 9.25, Zagreb 51.50, Budimpešta 22.75. Valute: nemške marke 121.25, švic. franki 1323.50, italijanske lire 308, franc. franki 530.50, angl. funti 300, dolar 73.75, dinariji 198.50, rom. lei 103.12, bolg. levi 87.75, avstr. krone 10.40, poljske marke 8.25.

LDU Curih, 30. marca. (ČTU) Berlin 9.15, Holandija 199.25, Newyork 576, London 22.68, Pariz 40.35, Milan 23.85, Bruselj 42.25, Kodanj 103, Stockholm 135.50, Kristijanija 93.50, Madrid 80.50, Buenos Aires 200, Praga 7.55, Varšava 0.82½, Zagreb 4, Bukarešta 7.92, Dunaj 1.55, avstrijska krona 1.

Gospodarstvo.

g Za tujezemske delniške družbe. Ministrstvo za trgovino je izdalo naredbo, po kateri bodo morale odslej vse tujezemske delniške družbe, katerim je dovoljeno delovanje v naši državi, voditi svoje knjige v našem službenem jeziku in vpoštevati našo valuto.

g Riž v Bački. Kakor znano s a djo v južnih krajih Macedonije (in pr. okoli Kočan, 35 km severovzhodno od Štipa) riž »razmeroma« dobro kakovosti. Razentega se tudi v Bački, v krajih, kjer je za kulturo riža potrebno namakanje izvedljivo. (Najvažnejša vrsta riža: modvirni riž, »Sumpireis«). Državno posestvo pri Torži v Bački je pridelalo l. 1920 720 q »prvovrstnega«, 16 q drugovrstnega (rumenega) in 100 q lomljenega riža, ki bo na prodaj 5. maja t. l. na javni dražbi. Naša trgovska akademija gotovo ne bo zamudila prilike, da si nabavi v šolske svrhe važni vzorec tega blaga.

g Tovarna plečevinastih izdelkov Emil Lajovic in drug d. d., ki se zelo dobro razvija, bo začela zidati lastno tvorniško poslopje, ker dosedajni lokali ne zadostujejo za vse stroje in naprave, ki so deloma že naročene, deloma projektirane.

g Tovarna klobukov »Šešir« d. d. v Škofji Loki, ki jo ustanavlja konzorcij iz ljubljanske kreditno banko in Zadrugo gospodarske banko na čelu, bo začela junija meseca obratovati. Sedaj se vzdavajo v tovarni betonski stropi, ki bodo v kratkem izgotovljeni.

g Tivornice sardin. »Jugoslovanskac in »Zadruga bankac v Splitu sta kupili tvornice sardin v jugoslovanskih primorskih krajih, ki so bile dosedaj last mažarske »Anglobanke«. Tvornice bodo preosnovane v delniško družbo »Sardinac«. Delnice so po 200 K nominalne.

g Padanje cen v Ameriki. Naša trgovska agencija v New Yorku javlja, da se nizke cene na tamošnjem trgu že dalje časa vzdržujejo. Cene masti, olja in bombaževine še dalje padajo, medtem ko se je cena pšenice nekoliko dvignila. Senat je odobril kredit od 100 milijonov dolarjev kot pomoč kmetovalcem.

g Českoslovaška bo znižala cene tarifom za izvoz v našo državo za 10 odstotkov.

g Premog za železnice. Z ozirom na namravano intenziviranje železniškega prometa (po sklepih mednarodne konference v Bernu) se je železniško ministrstvo odločilo, da zveča količino za promet po suhem in po vodi potrebnega premoga na 5400 ton dnevno, mesto dosedanjih 4150. Da se to lažje izvrši, je določeno, da dobavlja potrebni premog: Senjski rudnik: Beogradski direkciji, Zagrebu in Ljubljani; Slovenski rudniki, Suhotici; Peču, Serajevu; mostarski rudnik, a Brodarskemu sindikatu; Bosna ozir. Peču. Premogovne rezerve se dobavijo iz inozemstva: iz Češke in Anglije. Upajmo, da je za enkrat prestan tisti čas, ko se je slovenski premog vozil čez Slovaško, mimo Bosne v Srbijo tako, da je znašala vozna 100—200% premožne vrednosti. P.

g Rusi urejajo promet Jugoslavije. Šestdeset ruskih inženirjev se je združilo, da uredi avtomobilni promet med posameznimi mesti Stare Srbije in Macedonije. Vpostavljen je n. pr. tovorni in osební promet med Bitoljem in Velesom, Bitoljem in Ohridom itd. Ta promet je tako dobro urejen in tako cenen, da lahko konkurira z železnico, katere promet je razen tega nestalen in nesiguren. P.

g Tendence na zagrebški borzi je bila čvrsta. Posebno veliko povpraševanje je bilo po lirah.

g Mednarodni trg železa. Na svetovnem trgu je zelo malo povpraševanja po železnih izdelkih. V Združenih državah znižujejo dan na dva tovarne železa in jekla produkcijo. Cene padajo. Predsednik jeklene trupe pa še vedno stoji na stališču, da znižanje cen nima vplica na povpraševanje in zato ni še danes znižal cen, ki so notirale za časa vojne. Amerikanski interesi namravajo sklicati konferenco v svrhu ugotovitve enotnih cen železnim in jeklenim izdelkom. Na to konferenco bodo povabljeni tudi evropski predstavitelji jeklene in železne industrije. — Na angleškem trgu železa in jekla tudi ni živahnega povpraševanja, čeravno so cene že znatno padle. Vedno večje število tovarov in angleških plavčev dela samo 3 do 4 dni na teden. K temu pride še francoska, belgijska in luksemburška konkurenca. Surovo železo cleveland je padlo za 45, castcoast Nematic pa za 40 sh pri toni. Anglija vsled silne belgijske konkurence sploh ne izvaža svojega železa. Cene polfabrikatov so ostale neizpremenjene, medtem ko so cene gotovim izdelkom padle. Tona jeklenih mrež stane danes 22 funtov šterlingov, medte ko se je prodajala še pred pol letom po 38.10 funtov šterlingov. — V Franciji

vlada v železni trgovini stagnacija in tudi tam se pričakuje padec cen, kakor na Angleškem. Blaga je veliko. Surovo železo je znatno padlo. Pri tem je tudi uvedba svobodne trgovine s premožnim znižala cene za 25—30 frankov pri toni. Število velikih peči se je zmanjšalo. — Na belgijskem trgu tudi ni povpraševanja. Vsled pomanjkanja povpraševanj delo stoji. — Isto je tudi na švedskem železnem trgu. — V Českoslovaški je vsled zatvoritve avstrijske in poljske meje nastopila kriza v železni industriji. Produkcija je znatno omejena. — Na Poljskem vlada pa še vedno veliko povpraševanje po železnih in jeklenih izdelkih vsake vrste. Toda nizka valuta ovira sklepanje kupcij. — V Jugoslaviji pa bo ne srečna naša carinska politika, če bo šla v tej smeri naprej, uničila našo železno in jekleno industrijo. Merodajni krogi se bodo spametovali šele takrat, ko bo že prepozno.

g Avstrijska zunanja trgovina v letu 1920. V avstrijski zunanji trgovini je l. 1920 uvoz znatno prekašal izvoz, tako da se je uvozilo 6 milijonov ton, a izvozilo le 1.3 milijonov. Dve tretjini celokupnega uvoza tvorijo gorivo. Na drugo mesto pa pridejo živila. Izvozilo pa se je največ lesenih izdelkov, železne rude, magnezita in sploh mineralij. Iz Českoslovaške se je uvozilo v Avstrijo 12,374.000 ton, iz Nemčije 22,220.000, iz Poljske 347.000, iz Združenih držav 347.000, iz Italije 216.000, iz Jugoslavije 212.000, iz Ogrske pa 194.000 ton. Izvozilo pa se je iz Avstrije v Italijo 366.000 ton, v Českoslovaško 326.000, v Nemčijo 224.000, na Ogrsko 107.000, v Švico 98.000, na Poljsko 51.000 in v Jugoslavijo le 48.000 ton.

g Obilica denarja. Vsi večji svetovni denarni zavodi izkazujejo znatno naraščanje hranilnih vlog.

g Gospodarstvo v minulem letu. List »Bankers Magazine« v Londonu je objavil pregled premakljivega imetja na borzi v Londonu. Ob koncu leta 1919. je bilo na borzi v Londonu papirnatih enot za 2634 milijonov funtov. Te enote so padle čez leto dni na 2319 milijonov funtov. Borzna izguba teh enot v letu 1920. znaša 310 milijonov funtov. Leta 1907. so bile rečene enote londonske borze cenjene skoraj 3843 milijonov funtov. Tu je tedaj znašala borzna izguba celo 1200 milijonov funtov. Ako bi to izgubo plačali v jugoslov. kronah, bi znašalo to nič manj ko 576 milijard. — V letu 1920. se je pridelalo v Evropi 77 milijonov meterskih stotov sladkorja in sladkorne pese, in sicer: na Nemškem 24, v češkoslovaški republiki 15 in pol, na Poljskem 4, na Nizozemskem 6, v Belgiji 5, na Francoskem 6, na Italijan-

skem, Španskem, Švedskem in Danskem po 3 mil. q. Ta pridelek je za 11 milijonov q. večji ko v letu 1919. Ta količnik sladkorja pa ni zadosti za evropske potrebe. V Severni Ameriki so pridelali sladkorja iz sladkorne pese v minulem letu približno za 19 milijonov q. — Sladkorja iz sladkornega trsta so v letu 1920. pridelali v vsej Ameriki za približno 135 mil. meterskih stotov. V Aziji so v rečenem letu imeli 103 milijonov q. trstnega cukra, v Afriki 11 mil. q. V Avstraliji so cenili lanskí pridelek trstnega sladkorja na 5 mil. q. Ves svetovni pridelek sladkorja (t. j. sladkorja iz sladkorne pese in sladkorja iz sladkornega trsta) je bil cenjen lansko leto na 350 mil. meterskih stotov. Ta pridelek se je povečal za 44 mil. centov proti letu 1919. Sladkor na Angleškem pada. — Leta 1920. je bilo na Angleškem priglašeni 2178 obrtnih konkurzov; leta 1913. je pa bilo priglašeni 4872. Posledice vojne na obrtni svet še trajajo. Majhno število konkurzov si je tolačiti tako, da je kredit obrtnikov mnogo večji kakor pa v predvojnem času. — Na borzi v Berlinu so poskočile akcije in druge vrednote v letu 1920. v znatni meri. Plačalo se je za eno akcijo mark: Draždanska banka v letu 1914. 148, v letu 1920. 219; Orientska banka v l. 1914. 120, v l. 1920. 490; Plavži Bismarka v l. 1914. 141, v l. 1920. 735; Nemška banka v l. 1914. 239, v l. 1920. 327; Rudokopi Gelsenkirchen v l. 1914. 181, v l. 1920. 393; Orožarnica Böhler v l. 1914. 225, v l. 1920. 534. Premično imetje nemške države pred vojsko je bilo cenjeno približno 45 milijard mark. Danes se cenijo premoženje najmanj 100 milijard. Leta 1920. je pridelala Nemška 21 milijonov meterskih stotov pšenice, 50 milijonov q. rži, 18 ječmena, 49 ovs, 282 krompirja, 80 milijonov meterskih stotov sladkorne pese. Detelje so nakosili 115, sena 250 q. Nemški pridelek je torej velik. Na enem hektarju so pridelali 16 meterskih stotov pšenice, 11 rži, 15 ječmena, 15 ovs, 114 krompirja, 243 sladkorne pese, 50 detelje, 45 meterskih stotov sena. Iz na-

vedenih števil je lahko posneti, da so poljedelci na Nemškem pridelali več kakor kmetje v češkoslovaški republiki. V Čehih je pridelal pridelek za 6 meterskih stotov pšenice in drugega žita na en hektar. To bi bil velikanski razloček med pridelkom nemške in češkoslovaške republike. — Nemški listi iz rajha so proslavljali z veliko glorio 50 letnico rojstva žida bankirja Gustava Schwabacha. Ta žid je šef bančne tvrdke Samuel Bleihöder. Bančni dom žida Bleihöderja obvlada finančno vso nemško državo in vsa obrtna podjetja Nemcev izven nemške republike. Bleihöder in pa Rothschild sta finančna vladarja Evrope in ostalega sveta. — Nemška državna banka je imela 23. dec. 1920 za 67.125 mil. papirnatega denarja v prometu, vrhutega plačilnih nakaznic postnih hranilnic za 21.463 mil. mark. Isti dan je imela Nemška v prometu papirnatih novčanic za 88.594 mil. mark. A isti dan leta 1919. je imela Nemška za 10.511 mil. nakazil in 34.126 mil. mark, skupaj 44.667 mil. papirnatih novčanic. Za leto 1920. je pomnožila Nemška promet papirnatega denarja za celih 44 milijard mark. Na valutnem trgu ni nastalo nobeno izboljšanje padlih valut. Dne 31. dec. je plačal Francoz za 100 mark 23 frankov, za 100 lir 58, za funt šterlingov 60, za 100 peset 220, za 100 švicarskih frankov 257, za 1 dolar 17, za 100 dunajskih kron 4, za 100 češkoslovaških kron 20, za 100 jugoslovanskih kron pa 16 frankov.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Umerjena razlika v C	Nebo, vetrov	Povprečna v mm
29.3. 21 h	735.3	8.7	0.7	obl.	—
30.3. 7 h	736.5	7.7	0.8	megla	—
30.3. 14 h	737.8	13	0.8	dež z.	—

Za dvakratno obljavo viednu se računa 8 kron.)

BARVNI TRAKOVI, ČRNILA.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5
ELEKTROTEHNIKA
Verbaj A., Gosposvetska c. 13.
FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabjec Franjo, Miklošičeva c. 6.
JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, L. Ljublj. javno sklad., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.
KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno obljavo viednu se računa 8 kron.)

KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica št. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.
MEHANIČNA DELAVNICA
za pisalne stroje.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5
MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
MODNI SALON ZA OBLEKE:
Rodič Zdenka, Gradišče 8/B, I. n.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.
PISALNI STROJI.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5
RAZMNOŽEV. APARATI.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5
SLIKE ZA LEGITIMACIJE.
Hibšer Hugon, fotograf, Valvazorjev trg 7, naspr. Krži. cerkve.
SOBNO SLIKARSTVO
Košak Ivan, Bleiweisova cesta 15.
Žuran Martin, Mestni trg 12.

ŠPEDIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)
STAVBENA PODJETJA
Bren Pavel, mestni stavbenik, Novo mesto—Gradac.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
Jakob Vodopivec, Zagorje ob Savi.
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
Pakiž Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOVINE S PAPIRJE
»Uranus«, Mestni trg 11.
TRGOV. Z DEZN. IN SOLNEN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri »Zlati lopati«, Valvazorjev trg št. 7.
Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.
ZALOGA POHIŠTVA.
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.
ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Lambert Mermolja
Lojzka Mermolja roj. Sever
poročena
Praga
Kostanjevica

Mesto logarja, oskrbnika ali kaj sličnega, nega išče intil., marljiv in vesten bivši podoficer vojne mornarice (oženjen, brez otrok), tudi izven Slovenije. Cenjene ponudbe s tečnimi podatki prejemkov se prosi na upravo »Slovenca« pod »KMEČKI SIN« št. 1148.

Zahtevajte proračun za objavo oglasov.

Stanovanje s hrano se išče za dva učenca meščanske šole, če mogoče v Spodnji Siskli ali Kolodvorskem okraju. Ponudbe pod SVETLA SOBA na upravništvo lista.

Prodaja lesa.
Na veleposessvu »Soteska« se prodaja približno 1700 m³ jel. in smrek. in približno 4500 m³ bukovega porabnega lesa potom pismene ponudbe. Natančnejša pojasnila da, in ponudbe sprejme do 15. aprila 1921 gozdni urad v Soteski, p. Toplice pri Novem mestu.

Sprejme se takoj priden in pošten
hlapec
v trgovini I. Perdan v Ljubljani.

Za dobro idote podjetje se išče
družabnik
s 500.000 K gotovine. Zadevne ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod št. 1125.

Prostovoljna prodaja finega
pohištva
ter raznovrstnih hišnih predmetov. Licitacija se vrši radi odpotovanja v soboto 2. IV. od 9. ure predpoldne naprej v skladišču »Balkan«, Dunajska cesta. Ogled predmetov v petek celi dan.

2dvojna valjčka za mlin
340 mm dolgoti, rabljena, v dobrem stanju na ogled v obratu, ima napredaj, Bistra, valjni mlin, Domžale. 1085

Enodružinska hiša
z velikim vrtom v lepem kraju ob železnici blizu Maribora se radi družinskih razmer takoj proda. Hiša je prazna in je preselitev takoj mogoča. Naslov pove uprava lista pod »Mirni dom«.

VILA
dobro ohranjena, na Gorenjskem, blizu Zelenice, se kupi. — Ponudbe, če mogoče s sliko je poslati na Lujo Bujanovič Zagreb, Preradovičeva 28.

Mestni stavbenik
JAROSLAV BREUER
Ljubljana, Vojaška ulica 16 a
(za prejšnjo belgijsko vojašnico) izvršuje vse podtalne in visoke stavbe ter izdeluje tozadavne načrte.
Brzjav: Breuerstavba. — Int. tel. št. 447

Tovarna umetno izdelanih
usnjenih izdelkov
Viktor Kunst
Specialiteta:
Wien VII., Neuntittgasse 52
preje družabnik in tehn. vodja
tvrdke Jellinek & Kunst, Wien.
damske ročne torbice in podobni izdelki v najfinjših luksuz izvršitvah.

Mizarska delavnica z vsem orodjem in manjšo zalogo
lesa se v sredini mesta ceno odda. Naslov pove uprava lista pod št. 1144.

Obleke po najnovejši modli
Modni salon
Srečko Potočnik, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I. nadstr.
Lastna zaloga blaga.
Izvršbo v osmih dneh.
Delo za obleke . . . K 600—
Delo za kostume . . . K 650—

KOVINO - RUDO - KEMIČALIJE
bejo kovino v zajamčeni zlitini
TOCH & BLUMENFELD
Naslov za brzjavke: METROG. Wien II., Zirkusgasse 3.

Potreben in koristen je
da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. pošto-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po postali Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, čes, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogo-krat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Konkloristinja ki je večša srbo-hrvaščine in nemščine, se sprejme takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1126.

Modni salon
Srečko Potočnik, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I. nadstr.
Lastna zaloga blaga.
Izvršbo v osmih dneh.
Delo za obleke . . . K 600—
Delo za kostume . . . K 650—

KOVINO - RUDO - KEMIČALIJE
bejo kovino v zajamčeni zlitini
TOCH & BLUMENFELD
Naslov za brzjavke: METROG. Wien II., Zirkusgasse 3.

Potreben in koristen je
da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. pošto-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po postali Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, čes, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogo-krat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.